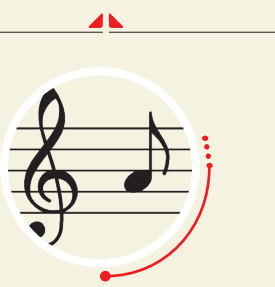

ابلاغ جشنواره معماری فجر به زودی

محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی روز شنبه، ۲۶ خردادماه در حاشیه آیین رونمایی از سند ملی موسیقی در جمع خبرنگاران از برگزاری جشنواره فجر هنر معماری برای نخستین بار خبر داد. او در این مورد گفت: «امسال برای اولین بار جشنواره فجر هنر معماری هم به مجموعه‌های جشنواره‌های ما اضافه می‌شود. سند آن آماده شده، هفته جاری به ابلاغ نهایی می‌رسد و گام بزرگ معماری را هم در حوزه هنر دیدیم.» او افزود: «یکی از مشکلات این بود که هنر معماری قالب عمرانی، صنعتی و اقتصاد صرف پیدا کرده بود و به‌عنوان هنر معماری در معاونت هنری هم اداره کل هنر معماری در حال تاسیس است.» وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین اشاره کرد، سند ملی معماری و شهرسازی از سوی شورایعالی انقلاب فرهنگی به شورای هنر ا رجاع داده شده است.

رونمایی از سند ملی موسیقی

آیین رونمایی از «سند ملی موسیقی جمهوری اسلامی ایران» روز شنبه، ۲۶ خردادماه با حضور محمدمهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. ایسناضمن اعلام این خبر نوشت، «سند ملی موسیقی جمهوری اسلامی ایران» در جلسه ۸۹۵ مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ شورایعالی انقلاب فرهنگی و براساس مصوبه جلسه ۴۵۴ مورخ۹/۲۸/۱۴۰۲ شورای معین شورایعالی انقلاب فرهنگی (بنا به پیشنهاد شورای هنر و ستاد فرهنگی و اجتماعی دبیر خانه) به تصویب رسیده است. اسماعیلی در بخشی از صحبت‌های خود در این مراسم گفت: «در این سند مشخصاً تصریح شده است مسئول تشخیص و صدور مجوز برای برنامه‌های موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. متعاقب این کار شورای امنیت کشور نامه‌ای را به شوراهای تأمین استان‌ها ارسال و اعلام کرد از این به بعد هیچ مرجعی جز اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی حق ورود به موضوع صدور مجوز برنامه‌های موسیقی را ندارد.»

وزارت ارشاد از حسین انتظامی شکایت کرد

مهدی سموعی، رئیس مرکز روابطعمومی و اطلاع‌رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام کرده است پیگیر اتهامات حسین انتظامی، معاون مطبوعاتی و سینمایی دولت قبل است. او در توییتی در شبکه ایکس (توییتر سابق) نوشت: «امشب نامه‌ای به هیئت نظارت بر تبلیغات انتخابات تنظیم شد و نسبت به اتهامات متعدد و ناروایی که آقای حسین انتظامی در برنامه میزگرد فرهنگی ویژه انتخابات، به مدیریت فرهنگی دولت سیزدهم وارد نمود اعتراض کردم. لازم است ستاد انتخابات و صداوسیما این جفا به اهالی فرهنگ و هنر و عملکرد روشن وزارت فرهنگ دولت سیزدهم را با اقدامی مناسب جبران کند.» حسین انتظامی، معاون اسبق مطبوعات و رئیس سابق سازمان سینمایی در یکی از برنامه‌های تبلیغاتی انتخابات چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری در صداوسیما به‌عنوان کارشناس خطاب به محمداقار قالیباف گفت: «خانواده فرهنگ و هنر از شرایط فعلی وزارت ارشاد راضی نیستند. چند شب قبل گفتید که بنای شما حفظ مدیران کنونی است. آیا شما وزیر ارشاد رانگه می‌دید یا نه؟!»

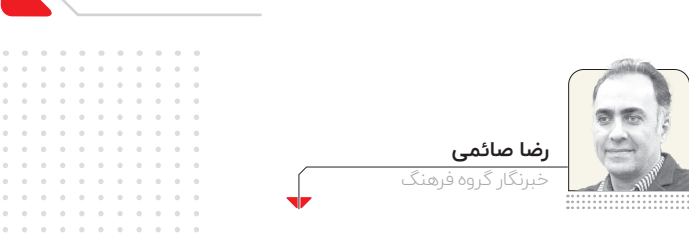
فرهنگ CULTURE

ابرچالش‌های سینمای ایران

سینمایی که دوست نداریم، سینمایی که می‌خواهیم

گروه فرهنگ: چند سال اخیر را می‌توان روزگار به کما رفتن فرهنگ، هنر و اندیشه ایران دانست. تراکم بحران‌هایی که از ۹۸ به این سو در جامعه جمع شده بود همه ساحات فرهنگ را در شوک فرو برده بود. انتخاب رئیس‌جمهور فقید و بعدتر اعتراضات سال ۱۴۰۱ بخش زیادی از عاملان فرهنگ را نه با این پرسش که چه کنند، بلکه با این مسئله مواجه کرد که اساساً باید کاری کنند یا نه؛ و همین یک دوراهی همیشگی در تاریخ ما به وجود آورد؛ دو راهی که تهش هرچه باشد، هرگز بهبود وضعیت فرهنگ و اندیشه نبوده است. به مناسبت انتخابات زودرس در سلسله‌مطالبی در گروه فرهنگ سعی می‌کنیم نگاهی به این مسئله و این دوران داشته باشیم.

رضا صائمی

خبرنگار گروه فرهنگ

شاید اکنون که سیاست در آستانه یک تغییر و تحول تازه است و دارد پوست‌اندازی تازه می‌کند، بهانه خوبی باشد تا سینما را در ترازوی سنجش قرار دهیم و ببینیم ابرچالش‌های آن کدام است. این خوانش و واکاوی می‌تواند چشم‌اندازی از وضعیت سینمای ایران در برابر سیاستمداران قرار دهد تا حالا که این روزها سخن بر سر مطالبات مردم، افشار اجتماعی و اصناف حرفه‌ای داغ است، سینما هم در کانون این مطالبه قرار بگیرد و مشکلات و مسائلش روشن شود. البته خانه سینما که متولی جامعه اصناف سینمایی کشور است در چند روز قبل طی بیانیه‌ای به بهانه چهاردهمین انتخابات ریاست‌جمهوری ۸ پرسش کلیدی خود را از نامزدهای این انتخابات مطرح کرد که خود این پرسش‌ها می‌تواند نمای کلی از محورهای اصلی مشکلات و به‌اصطلاح ابرچالش‌های سینمای ایران در شرایط کنونی را تبیین و بیان کند. در ادامه این گزارش ابتدا به این بیانیه و پرسش‌ها می‌پردازیم.

▼ **پرسش‌های خانه سینما از نامزدهای ریاست‌جمهوری**
در نامه و بیانیه‌ای که خانه سینما در ۲۳ خردادماه امسال به‌بهانه چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری در رسانه‌ها منتشر کرد، آمده است: «اینک که امکان جست‌وجو در میان نامزدهای ریاست‌جمهوری به نسبت دوره پیشین و البته به شکل محدود، ممکن شده است و با عنایت به شرایط ناگوار اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی کشور، جامعه اصناف سینمای ایران در اجرای مأموریت صنفی خویش، ۸ پرسش کلیدی در پیوند با کسب‌وکار و چالش‌های هنر صنعت سینما که می‌تواند قابل‌تعمیم در سایر حوزه‌ها هم باشد را برای نامزدان محترم ریاست‌جمهوری مطرح می‌کند تا از این مسیر، امکان‌گزینش آگاهانه توسط اصحاب سینما، میسر شود.»

- شما اشتغال به تولید و عرضه در فعالیت‌های هنری به‌ویژه هنر صنعت سینما را حق می‌دانید یا امتیاز؟
- در پیوند با پرسش نخست، ساختار حقوقی اداری و عملکرد دستگاه اجرایی موجود، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کدام گزینه (حق یا امتیاز) را برگزیده است؟ و برنامه‌ی شما برای اصلاح ساختار و رویه‌های موجود این دستگاه چیست؟
- تدبیر مشخص شما برای رفع مزاحمت‌های نهادها و اشخاص در اجرای برنامه‌های توسعه‌گرایانه‌تان در سپهر هنر به‌ویژه هنر صنعت سینما چیست؟
- وضعیت ممیزی متصلب کنونی مانع بازتاب چالش‌ها،

تحولات و واقعیت‌های جامعه در قاب سینماست، شما چه سازوکاری را برای ایجاد تحول و اصلاح خردگرایانه آن (واگذاری به اصناف) برمی‌گزینید؟

۵. برنامه مشخص شما برای رونق اقتصاد هنر به‌ویژه هنر صنعت سینما چیست؟ و جست‌وجوی سهم تولیدات سینمایی ایران در تجد ایران و جهان را با چه برنامه‌ای دنبال می‌کنید؟
۶. در چه بازه زمانی بیمه بیکاری هنرمندان که از حقوق بنیادین شهروندی و مصرح در قانون برنامه چهارم بوده و تاکنون مغفول و معطل مانده را عملیاتی می‌کنید؟
۷. آیا طرح تأسیس و اداره سازمان نظام صنفی سینما تهیه‌شده توسط این خانه، در زمستان ۱۳۸۷، تقدیم شده به مبادی ذی‌ربط (موجود در وب‌سایت خانه سینما) را مطالعه کرده‌اید؟ چگونه در اجرایی‌شدن این مطالبه‌ی مترقی می‌کوشید؟

۸. فرد یا افراد مورد نظر شما برای تصدی پست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان سینمایی چه کسانی هستند؟

در شرح و تعریف حق و امتیاز هم که در ذیل این نامه درج شده، آمده است: «حق اشتغال بدین معناست که همچون سایر کسب‌وکارها پس از تعیین شاخص‌ها و تأیید صلاحیت اشخاص واجد صلاحیت توسط سندیکاهای‌شان، برای هر بار انجام کار (طبابت از سوی پزشکان، اجرای سازه توسط مهندسان، تعمیر خودرو توسط صنف تعمیرکاران و فروش کالا توسط اصناف خرده‌فروش …) نیازی به داشتن مجوز هرباره از سوی دولت ندارند و تخلفات احتمالی حرفه‌ای‌شان در مجامع انتظامی صنفی رسیدگی می‌شود. اشتغال به‌مثابه امتیاز بدین مفهوم است که حکومت اشتغال در عرصه فرهنگ و هنر را چون رویه اکنون، امتیازی می‌داند که هرگاه بخواهد، به هر که بخواهد و تا هر زمان که صلاح بدانند، اعطا و هر گاه اراده کند، بازس می‌ستاند.»

▼ **خوانش پرسش‌های خانه سینما**

اگر بخواهیم پرسش‌های مطرح‌شده در نامه خانه سینما از سیاستمداران را خلاصه کنیم، باید آنها را در دو بخش عمده موانع تولید و آکران در سینمای ایران و امنیت شغلی سینماگران صورت‌بندی کنیم. درواقع مسئله اشتغال و بیکاری سینماگران که به‌ویژه بعد از بحران کرونا با عمق و گستردگی بیشتری همراه شده، امروزی‌یکی از مهمترین دغدغه‌های سینماگران است که با ممنوع‌الکاری و ممنوع‌التصویر شدن برخی از چهره‌های نامدار سینمای ایران در کنار توقف یا کندی تولیدات سینمایی که موجب بیکاری تعداد زیادی از سینماگران در اصناف مختلف شده، امنیت شغلی سینماگران را دچار مخاطره کرده است. بدیهی است بین تولید و فرصت شغلی رابطه مستقیم وجود دارد و هرچه امکان و بستر تولید فیلم کاهش یابد، تعداد بیکاران در جامعه سینمایی افزایش می‌یابد. یکی از مهمترین دلایل سینماگران به سمت سریال‌سازی یا حضور در سریال‌های نمایش خانگی همین است که تولید و چرخه کار و پول در سینما محدود و مسدود شده و حالا صنعت سینما با یک بحران بزرگ دست‌وپنجه نرم می‌کند. ازسوی‌دیگر در این نامه، به مسئله بیمه هنرمندان به‌ویژه بیمه بیکاری و اصلاح نظام حقوقی متناسب با هویت شغلی سینماگران هم به‌عنوان یک پرسش اساسی مطرح شده که اگر آن را در کنار ممیزی‌ها، سانسور و کنترل‌گری شدید نهادهای نظارتی قرار دهیم، می‌توان ابرچالش‌های سینمایی ایران را در یک خوانش کلی، درون صنفی و بیرون صنفی قرار داد که در ساحت اولی با مشکلاتی

همچون بیکاری و نابسامانی بیمه سینماگران و فقدان امنیت شغلی و عدم رونق تولید و گیشه کساد مواجه‌ایم و در ساخت دومی با نظارت‌های سختگیرانه، ممیزی، سانسور پررنگ و سیاست‌های شدید کنترلی و نظارتی. حاصل این ابرچالش‌ها همین سینمای فقیر و نحیفی است که به‌ویژه در نیمه دهه اخیر شاهد بودیم.

در ادامه این گزارش به برخی از مهمترین مسائل و مشکلاتی می‌پردازیم که سینمای ایران به آن دچار است و در بخشی از ۸ پرسش خانه سینما از نامزدهای ریاست‌جمهوری هم به آن اشاره شده است.

اقتصاد بیمار سینما

وقتی اقتصاد یک کشور در ساحت کلان و ساختاری‌اش دچار بحران است، رد این بحران به همه قلمروهای دیگر هم سرایت کرده و بیش از همه تأثیر مخرب خود را بر ساحت فرهنگ و هنر می‌گذارد. سینمای ایران در یک دهه اخیر مثل دیگر بخش‌های جامعه یکی از بدترین دوران خود را از منظر اقتصادی طی کرده است که این بحران با گسترش رسانه‌های مجازی و شبکه‌های اجتماعی که انواع سرگرمی‌های نوین و آلت‌رناتیو آفریده‌اند بیشتر هم شده است. صعود و رکود اقتصاد سینمای ایران نسبت به دیگر بخش‌ها سریع‌تر و شدیدتر است و همین اقتصاد سینما را ژله‌ای کرده و با کوچک‌ترین آثار منفی اقتصادی در فضای کسب‌وکار کشور، تأثیر آن بر فروش فیلم‌های سینمایی عیان می‌شود و رونق سینما نیز دیرتر از سایر بخش‌ها آغاز می‌شود. این مسئله به‌واسطه آن است که سینما جزو نیازهای ضروری نیست و مردم با فشار اقتصادی، آن را زودتر از سید کالاهای مصرفی حذف و دیرتر اضافه می‌کنند. برای رفع این چالش نمی‌توان سازوکار قطعی پیشنهاد داد، چون این مسئله کاملاً به توان اقتصادی خانواده‌ها وابسته است و بحث فراتر از سینما و به کلیت اقتصاد خانوار و قدرت خرید در کشور بازمی‌گردد. ازاین‌رو می‌توان گفت بخشی از مشکل اقتصادی سینمای ایران حاصل بحران اقتصاد عمومی است و رونق گیشه‌های سینما با بهبود کیفی جیب و کیف مردم حل خواهد شد.

▼ **فقدان و کمبود زیرساخت‌های نمایش**

شاخص‌های رونق سینمای هر کشوری را می‌توان با سه محور فیلم خوب، آکران خوب و سالن خوب تعریف کرد. براین‌اساس زیرساخت‌های نمایش در کشور ما با وجود انواع پردیس‌های سینمایی که احداث شده همچنان کم است یا دچار فرسودگی شده است و متناسب با شأن مخاطب امروزی نیست. از آخرین مجموعه‌هایی که شهرداری‌ها پس از پارک ورزشگاه، سالن همایش و… سراغ ساختش می‌روند سالن سینماست. به‌همین دلیل هنوز بیش از هزار شهر فاقد سالن سینما هستند و از دسترسی به این امکان فرهنگی-رفاهی بی‌بهره‌اند. یک راهکار مؤثر و زودبازده می‌تواند «مکلف کردن» شهرداری‌ها به ساخت سالن سینما در یک بازه کوتاه‌مدت یک تا دو ساله به‌عنوان بخشی از تعهدات‌شان در قبال دریافت بودجه عمومی باشد تا به سرعت زیرساخت این حوزه توسعه پیدا کند. این روش به‌نظر می‌رسد از سازوکارهایی که تاکنون در پیش گرفته شده مؤثرتر خواهد بود و شهرداری‌ها برای دریافت اعتبارات فرهنگی‌شان، به سرعت دست به کار ایجاد این زیرساخت مهم برای کشور می‌شوند که کارکرد فرهنگی-رفاهی دارد. البته حل مشکلات زیرساختی نمایش صرفاً محدود به عملکرد شهرداری‌ها نیست و به یک همکاری و هم‌افزایی بین‌بخشی نیاز دارد و نهادها و سازمان‌های اقتصادی و تجاری باید به باری حوزه فرهنگ و هنر آمده و با رونق بخشیدن به مقوله اقتصاد فرهنگ بتوانند در این زمینه ظرفیت‌سازی کنند.

▼ **گران بودن تولید فیلم**

یکی از مهمترین موانع تولید در حوزه سینما به هزینه بالای تولید فیلم برمی‌گردد که حالا کف آن میلیاردی شده است. بدیهی است با افزایش شدید تورم در چند سال اخیر، هزینه تولید در سینما به‌شدت بالا رفته است. درعین‌حال تولید باکیفیت مستلزم هزینه بسیار بالایی است. تولید یک اثر فوق‌العاده نسبت به یک اثر عالی، با افزایش هزینه ۱۰ درصدی مواجه نیست، بلکه افزایش هزینه ۸۰ تا ۱۰۰ درصدی را پی دارد و یکی از دلایل محدودبودن تولید آثار باکیفیت، منابع و زمان محدودی است که کارگردان برای تولید در اختیار دارد. گیشه سینمای ایران غالباً توان بازگرداندن این هزینه را ندارد و تولید چنین آثاری از ریسک بالایی برخوردار است که کمتر تهیه‌کننده و سرمایه‌گذاری به آن بها می‌دهد. یک راهکار مؤثر، همان گسترش سریع سالن‌های سینماست تا با افزایش گستره آکران، تولید گران‌قیمت و پرهزینه در سینمای ایران نیز مقرون به‌صرفه شود و به‌نظر می‌رسد هر دولتی که بر سر کار بیاید برای حل مشکلات حوزه سینما باید بتواند موانع تولید را با حمایت و پشتیبانی مالی بردارد. هزینه‌های بالای تولید فیلم با توجه به بحران مخاطب موجب شده تا بسیاری از فیلم‌ها نتوانند حتی خرج تولید خود را درآورند و برای جبران آن دست به دامن اسپانسرها شوند. اسپانسرها گرچه می‌توانند تا حدودی یا دست‌کم بخشی از معضلات اقتصادی و مالی سینما و تولید فیلم را حل کنند، اما از آن‌سو استقلال هنری سینما و سینماگران را محدود و یا بی‌اعتبار می‌کنند. واقعیت این است تا زمانی که دست سینما در جیب خودش نرود و نیاشند، نمی‌تواند بر استقلال خود تکیه کند و از هنر به رسانه و ابزاری تبلیغاتی و پروپاگاندایی برای حوزه‌های دیگر مثل تجارت تبدیل خواهد شد.